

Helse- og omsorgsdepartementet	
Saksnr.: 200405135	Dok.nr.: 61
Arkivkode: 520	Journ.datum: 310305
Avd.: KTA-STE	Saksbeh.: KOH
U.off.:	

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

Dato: 03.03.2005
Vår ref. 05/416/TOBA
Deres ref.

0030 OSLO

NOU 2004:18 HELHET OG PLAN I SOSIAL- OG HELSETJENESTENE

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo (SKBO) takker for mottatt høringsnotat NOU 2004:18 Helhet og plan i sosial- og helsetjenestene.

Generelle kommentarer

SKBO er i utgangspunktet positiv til en harmonisering av regelverket for den kommunale sosial- og helsetjenesten. Slik utvalget beskriver, kan skillet i regelverk mellom helse- og sosialtjenester, og mellom hjemmetjenester og institusjonstjenester, svekke mulighetene for gode og hensiktsmessige løsninger i kommunene. Kommunen yter tjenester til stadig flere grupper med behov for langvarige og koordinerte tjenester, derfor er det viktig at regelverket støtter opp om, og gir muligheter for å yte de tjenestene som er nødvendig på tvers av ulike etater.

I denne situasjonen mener SKBO det er svært alvorlig at saksbehandlere i kommunene har problemer med å holde oversikten over hvilke tjenestetilbud som skal vedtas med hjemmel i hvilken lov, slik tilsynsrapporter har vist. Som utvalget beskriver, svekker denne mangelen på kunnskap pasientenes rettssikkerhet. En påstand i meldingen som SKBO er uenig i, er at pasientenes rettssikkerhet, nærmest automatisk, vil bedres når lovverket samordnes. Skal pasientenes rettssikkerhet økes, må et nytt regelverk kombineres med systematisk opplæring av det personellet som skal praktisere regelverket. Opplæringen må omfatte hvilke rettigheter pasientene har, hvilke plikter helse- og sosialpersonell har, samt hvordan vedtak skal fattes. SKBO mener behovet for økt opplæring av de som skal praktisere det nye regelverket ikke kommer tydelig nok frem i meldingen. I kapittel 15, som omhandler administrative og økonomiske konsekvenser, presiseres det at det i en overgangsfase er nødvendig med økte investeringer i opplæring, men det gjøres ingen konkrete vurderinger av hva dette eventuelt vil koste. SKBO mener den nødvendige opplæringen må kostnadsberegnes, og at det må overføres statlige midler til opplæring før kommunene tar det nye regelverket i bruk. Hvis det ikke investeres i slik opplæring, er faren stor for at dagens situasjon ikke vil bedres.

Kommentarer til de ulike forslagene

Kapittel 5 og 6

SKBO støtter valg av alternativ 3 som modell for en bedre harmonisering av lovverket: En felles kommunal sosial- og helsetjenestelov som regulerer kommunenes ansvar, krav til tjenester, tjenestemottakernes rettigheter, beslutningsprosess og klageadgang. Hovedårsaken til at vi støtter dette alternativet, er behovet for et regelverk som er oversiktlig og lett å forstå både for tjenestemottakere og tjenesteytere.

KIRKENS
BYMISJON

OSLO

ADRESSE:
Tollbugata 3
0152 Oslo
Tlf.: 02005/22 36 55 00
Faks: 22 36 55 01
E-post: firmapost@skbo.no
www.skbo.no

BANK
7011.05.18127

GAVEKONTO:
7011.05.18593

ORG. NR.:
NO 944 384 448 MVA

Kirkens Bymisjons
visjon er at
menneskene i
byen erfarer
respekt, rettferdig-
het og omsorg

SKBO er også enig med utvalget i at forholdene må legges til rette slik at tjenestemottakerne har mulighet til å medvirke ved utforming av tjenestetilbudet. Slik utvalget beskriver, skal det kommunale tjenestetilbudet være tilpasset behovene til alle innbyggerne i kommunen, enten de er gamle, har funksjonsnedsettelse, psykisk lidelse og/eller et alvorlig rusmiddelproblem. Den erfaringen mange av våre brukere formidler fra sitt møte med det kommunale tjenestetilbudet, kan tyde på at det ikke i stor nok grad blir lagt til rette for slik medvirkning i dag. Vår erfaring støttes av Tilsynsmeldingen 2004, som blant annet påviser en omfattende svikt i tildeling av sosiale tjenester til rusmiddelmissbrukere.

Kapittel 7

SKBO støtter utvalgets forslag om å utarbeide et felles regelsett når det gjelder saksbehandling, og at dette regelsettet tar utgangspunkt i Forvaltningslovens regler når det gjelder enkeltvedtak. Som utvalget hevder, er adgangen til å klage på feil og mangler ved offentlig tjenesteyting en viktig del av borgernes rettssikkerhet i en moderne velferdsstat. Klagereglene må derfor omfatte både saksbehandlingsregler og de materielle bestemmelsene. I tillegg må de være utformet på en slik måte at de er lett forståelige. Utvalgets forslag innebærer en forenkling i klagereglene ved at vedtak om tildeling av tjenester kan påklages til én instans – fylkesmannen. Samtidig opprettholdes to-trinns klageadgangen ved at en klage først skal behandles i kommunen. SKBO støtter forslaget om at kommunen pålegges en plikt til å oversende en klage til fylkesmannen hvis den ikke er ferdigbehandlet i kommunens eget klageorgan innen fire uker. SKBO støtter videre flertallets forslag om at fylkesmannen skal ha anledning til å prøve alle sider av vedtaket på lik linje med det som ellers gjelder ved klagebehandling, jf. Forvaltningsloven.

SKBO støtter også utvalgets forslag om at spesifikasjonen av det tilbudet som gis skal komme til uttrykk i ett enkeltvedtak om det samlede tilbudet, ikke flere enkeltstående vedtak. Et slikt "samlet vedtak" vil da både være en rettighet for tjenestemottaker, og et viktig verktøy for å koordinere tjenestene og gi en helhetlig oversikt over de tilbudene som skal gis. Videre støtter vi utvalgets forslag om at tjenestemottaker som mottar flere tjenester alltid kan kreve et slik samlet vedtak, uavhengig av om vilkårene for å kreve individuell plan er oppfylt.

Kapittel 8

SKBO støtter utvalgets forslag om at den som fyller vilkårene etter Kommunehelsetjeneste- og Sosialtjenesteloven har et rettskrav på nødvendig hjelp fra kommunen. Dette betyr at tjenestemottaker kan kreve at fylkesmannen pålegger kommunen å oppfylle sin ytelsesplikt.

SKBO støtter i prinsippet at de rettslige skillene mellom tjenester i og utenfor institusjon fjernes for å nå målet om et fleksibelt og samordnet tjenestetilbud. Samtidig mener vi det ikke kommer klart nok frem i utredningen hvilke konsekvenser det å fjerne dette skillet vil få.

Kapittel 9

SKBO støtter utvalgets forslag om å utvide de kravene om journalføring og dokumentasjon som i dag omfatter helsepersonell, til også å gjelde sosialtjenestepersonell. Som utvalget bemerker, er felles regelverk med hensyn til

**KIRKENS
BYMISJON**

OSLO

ADRESSE:

Tollbugata 3
0152 Oslo
Tlf.: 02005/22 36 55 00
Faks: 22 36 55 01
E-post: firmapost@skbo.no
www.skbo.no

BANK

7011.05.18127

GAVEKONTO:

7011.05.18593

ORG. NR.:

NO 944 384 448 MVA

Kirkens Bymisjons
visjon er at
menneskene i
byen erfarer
respekt, rettferdig-
het og omsorg

dokumentasjonsplikt et nødvendig grunnlag for effektiv informasjonsutveksling mellom yrkesgrupper med ansvar for ulike elementer i det samlede tjenestetilbudet.

Kapittel 10

SKBO støtter utvalgets forslag om at kommunen, på eget initiativ, skal ha plikt til å utarbeide individuell plan for de som fyller vilkårene, og at det skal lovfestes en plikt til å utpeke en person som tjenestemottaker kan forholde seg til når det skal utarbeides individuell plan. Vi støtter også forslaget om at en slik plan ikke skal utarbeides hvis vedkommende motsetter seg det. SKBO ser to alvorlige utfordringer når det gjelder individuell plan. Det handler for det første om at mange kommuner, slik det er grundig dokumentert, fortsatt ikke har kommet i gang med individuell plan, og at rett til individuell plan er lovfestet, men ikke retten til de tjenestene som blir beskrevet der. Slik vi forstår den foreliggende utredningen, vil det sistnevnte problemet nå løses gjennom kravet til "ett samlet vedtak", beskrevet i kapittel 7, og i § 3-8 med merknader. Utfordringen med hvordan få kommuner og bydeler til å ta i bruk individuelle planer står fortsatt igjen å løse.

Kapittel 12

SKBO støtter i prinsippet utvalgets forslag om å åpne for mulighet til en mer horisontal utveksling av taushetsbelagte opplysninger om tjenestemottakeren. Men denne endringen må gjennomføres på en slik måte at det ikke under noen omstendighet medfører en svekkelse av taushetsvernet. Endringer i så sentrale bestemmelser som hvordan taushetsplikten skal ivaretas, understreker SKBOs synspunkt om at alt personell i helse- og sosialtjenesten som skal praktisere det nye regelverket må gjennom en grundig opplæring først.

Kapittel 15

SKBO er, som nevnt under de generelle kommentarene, uenig i at det nye regelverket vil øke tjenestemottakernes rettssikkerhet, hvis det ikke blir gjennomført en systematisk satsing på nødvendig opplæring. I denne opplæringen bør den nye lovens formålsbestemmelse vektlegges. Her uttrykkes en intensjon om å sikre trygge og forsvarlige levekår og gode sosiale forhold for alle. De ansatte i SKBOs virksomheter treffer daglige personer, både gamle, barn, familier og personer med rusproblemer/store psykiske lidelser som ikke en gang er i nærheten av å oppleve trygge og forsvarlige levekår.

Konklusjon

- SKBO støtter prinsipielt utvalgets forslag til harmonisering av regelverket for den kommunale sosial- og helsetjenesten.
- Hvis målet om økt rettssikkerhet for tjenestemottakerne skal oppnås, er det nødvendig med systematisk opplæring av personellet som skal praktisere loven.
- Det må utredes administrative og økonomiske konsekvenser i forhold til en slik opplæring, i langt høyere grad enn det som er gjort til nå.

Med vennlig hilsen

STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON OSLO

Helen Bjørnøy
Helen Bjørnøy
Generalsekretær

KIRKENS
BYMISJON

OSLO

ADRESSE:

Tollbugata 3
0152 Oslo
Tlf.: 02005/22 36 55 00
Faks: 22 36 55 01
E-post: firmapost@skbo.no
www.skbo.no

BANK

7011.05.18127

GAVEKONTO:

7011.05.18593

ORG. NR.:

NO 944 384 448 MVA

Kirkens Bymisjons
visjon er at
menneskene i
byen erfarer
respekt, rettferdig-
het og omsorg